

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

V. Quid Conservatio, & à quo Substantia & Accidentia conserventur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

D V B I V M V.

Quid Conservatio, & à quo Substantia & accidentia conserventur.

R E S O L U T I O I.

CI. Dico 1°, conservatio est continuata rei productio, sive permanentia rei in esse: unde qui rem in esse continuat, rem conservare dicitur: sed cum res in esse dupliciter continuari possit: 1°, directe per veram continuatam productionem: 2°, indirecte per remotionem impedimentorum ad continuandam veram productionem; fit ut conservatio assignetur duplex, directa scilicet & indirecta: indirecte conservat, qui removel dicta impedimenta & causas corruptionis, ut qui ventum impedit, indirecte lumen candelæ conservare dicitur; directe vero conservat, qui per veram actionem rem in esse continuat, sic ignis suum calorem, anima suos actus directe conservare dicitur.

R E S O L U T I O I I.

CII. Dico 2°, tam substantiæ, ut animalia, plantæ, &c. quam accidentia, ut qualitates, ubiicationes, &c. toto tempore quo durant directe & substantifice conservantur ab illis omnibus causis, à quibus primò productæ sunt.

CIII. Probat^{ur} 1°, tam substantiæ, quam accidentia, toto tempore quo durant, directe & substantifice conservantur per suam conservationem; sed conservatio non distinguitur realiter à prima rei productione, ergo, &c. major patet: Probat^{ur} minor; quia est realiter idem effectus conservatus & primo productus, ergo & realiter eadem actio conservativa, & primò productiva; ac proinde conservatio non distinguitur realiter à prima rei productione: antecedens hoc patet: Probat^{ur} consequentia; quia actio, tam est permanens, quam effectus, nec est major necessitas multiplicandi actiones, quam effectus; ergo, &c.

civ. Nec dicas esse majorem necessitatem multiplicandi actiones, quam effectus; quia effectus remanent pereuntibus causis primò producentibus, eò quòd illis, uti actiones, non alligentur essentialiter, nec se habeant ad illas, ut modi ad modificata: ne id dicas (inquam,) quia actiones, ita quidem alligantur essentialiter causis primò producentibus, ut ab aliis esse non possint, quia sunt illarum ultima & actualis determinatio ad agendum; non ita tamen illis alligantur essentialiter, quin sine illis, toto tempore quo durant existentibus, in esse permanere possint uti effectus: quòd verò ad illas se habeant ut modi ad modificata (puta extrinseca) nihil refert; quia modus potest existere sine modificato extrinseco; ac proinde actio sine causa primò producente; pro quo vide supra Disp. 3°. Dubium primum.

cv. Nec instes, hinc fore ut principium quo non existens, sit producens; sed hoc est absurdum, ergo, &c. probabis minorem; quia absurdum est effectum non existentem esse productum, ergo & principium quo non existens esse producens.

cvj. Respondeo negando minorem, ad ejus probationem concessio antecedente, nego consequentiam; est enim disparitas, quòd productio sit ultima & actualis determinatio ad existentiam effectus, pro toto tempore, quo est; alioqui ad esse conservationem effectus quoad existentiam, deberet

per aliud determinari, quòd esset ultima & actualis determinatio ad existentiam effectus pro toto tempore quo est, vel non? si sic, quidni idem dicitur de productione; si non, ergo ad esse ulteriorem effectus quoad existentiam conservationem, deberet per aliud determinari, de quo idem quærerem, & sic in infinitum: non est verò ultima & actualis determinatio ad existentiam causæ, sed illam priorem natura supponit, potestque conservari sine illa; quia supposito, quòd jam sit determinata ad existere per primum esse, à causa existente acceptum, est consequenter determinata ad conservari, quamdiu durat effectus ad quem terminatur, utpote hujus & sui ipsius permanens conservatio: cur enim potius debeat effectus conservatio esse successiva, quam ipse effectus, & non permanens? non apparet.

cvij. Nec urgeas, unio non potest existere sine duobus extremis, ergo nec actio sine causa & effectu.

cviii. Respondeo negando consequentiam; est etiam disparitas, 1° quòd unio sit intrinseca utrique extremo, saltem tamquam termino intrinseco; non ita verò actio (puta transiens) suæ causæ. 2° quòd unio sit duorum extremorum existentium ultima determinatio ad uniri, alioqui ad hoc ut duo extrema existentia uniret, deberet per aliud determinari, ex quo sequeretur processus in infinitum, ut manifestum est. Dixi duorum, cur enim unius, potius quam alterius? revera si unio sine alterutro extremorum existere posset, posset sine utroque, quòd nullus admiserit.

cix. Confirmatur, 1° Resolutio, alioqui ubi causa, etiam partialis, primò producens, aut alia similis virtutis, est absens, aut desinit, continuò ad Deum recurrendum est pro conservatione effectus; sed nulla est istius recursus necessitas, & Physicum non est ad Deum sine necessitate recurrere, ergo, &c. Probat^{ur} minor pro prima parte, quia tota necessitas, quæ adferri potest, consistit in argumentis jam solutis.

cx. Confirmatur 2°, sint contigua duo calida ut quatuor: vel se mutuo eodem indivisibili instanti conservabunt quoad tres gradus, prout habent virtutem producendi tres gradus, & illos primò producerent, si non essent primò producti, imò non est ratio cur unum conservet aliud, & non aliud ipsum: vel (ut vult P. Ovidius Physicæ Disp. 12°. puncto 4°) debet Deus alterum ad id determinare: vel utrumque conservare solus: sed hæc duo postrema, utpote in naturalibus currentia ad Deum sine necessitate, non sunt Physicæ; & primum admittit naturaliter mutuam causalitatem effectus & causæ efficientis in eodem indivisibili instanti, contra omnes, ergo, &c. Ex his

cxj. Colliges productionem & conservationem entitative non differre, sed solo connotato; eò quòd prima productio respiciat primum esse, conservatio illud præsupponat, & secundum respiciat; non ideo tamen conservatio est reproductio; quia, hæc ex communi acceptione præsupponit 1um esse destructum; nisi supponatur alibi, per miraculū aut eo concomitante remanere, ut in corpore Christi contingit; conservatio primū esse permanens. His

cxij. Adde tamē Deū res omnes immediate conservare ut causam universalem, sicut eas immediate 1° producit; imò licet omnes causæ res omnes 1° producentes, res omnes non conservarent immediate, adhuc Deum debere illas immediate conser-

vare; quia præterquam quodd alioqui eas verè & propriè non conservaret, perfectissimum dominium, quod habet in creaturas, exigit, ut eas omnes immediatè possit destruere, quando vult, sicut eas immediatè producit; quod alioqui non posset; quia immediata destructio intelligi non potest aliter fieri, quàm per subtractionem & negationem im-

mediatam productionis, sive concursus; nam concursus, sive productio cujuscunque rei, etiam contrariæ, non habet non esse rei, pro termino immediato; sed esse, ut patet; ad quod nunquam sequitur non esse, sive destructio rei, nisi per immediatam subtractionem & negationem productionis rei, sive concursus ad illam, ut dictum est.

DISPUTATIO NONA.

De Fortuna, Casu, Fato & Monstro.

DUBIUM UNICUM.

Quid sint.

RESOLUTIO I.

I. Ico 1°, Fortuna est effectus causæ agentis ex electione, per accidens, & omnino contingenter eveniens, ut lucrum respectu ludentis, inventio thesauri respectu fodi-

cientis.
II. Adde hominem solum absolute dici fortunatum, propter effectum dictum alicujus momenti, & bonum: loco contingenter ponunt alii raro, sed sic non apparet, quomodo aliquis dici possit fortunatus in lucrando ex lusu, quia ludendo lucrari, non raro contingit; & qui frequentius lucrantur magis fortunati dicuntur.

RESOLUTIO II.

III. Ico 2°, Casus, ut opponitur fortunæ, est effectus causæ non agentis ex electione, per accidens, & omnino contingenter eveniens: ut læsio capitis ex casu regulæ.

IV. Adde respectu Dei nihil esse fortuitum aut casuale, quia omnia, priusquam eveniant, determinatè cognoscit.

RESOLUTIO III.

V. Ico 3°, Fatum à Catholicis rectè definitur, Ordo seu series causarum secundarum inevitabiliter & infallibiliter sortiturarum effectum, prout subsunt Divinæ providentiæ: ab Ethnicis verò, Ordo causarum secundarum inevitabiliter & infallibiliter sortiturarum effectum, vi suâ & independentè à dispositione Divina: hoc acriter reprehendunt Sancti Patres, ob quam rationem, neque inter indoctos & simplices nominis fati (etiam Catholicorum sensu) usus esse debet; ut vel ex Augustino lib. 5°. de Civitate Dei cap. 1°. patet, si propterea quisquam res humanas fato tribuit, quia ipsam Dei voluntatem, vel potestatem sui nomine appellat, sententiam teneat, & linguam corrigat.

RESOLUTIO IV.

VI. Ico 4°, Monstrum est Individuum animatum à solita dispositione secundum speciem degenerans, ut homo habens duo capita, unum tantum pedem, &c.

VII. Adde, monstri causas frequenter esse, 1°, vehementem aliquam matris imaginationem: 2° defectum, vel nimiam materiæ abundantiam: 3° secundinæ, quæ est pellicula in qua continetur fœtus, indispotionem, &c.

TRACTA-